

یادداشتی از دکتر محمد رضا سعیدی؛

«تلاش برای نجات اقتصاد اتحاد شوروی» روایتی تاریخی از چگونگی و علل فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی است

کریس میلر در این کتاب نشان میدهد که چرا انجام اصلاحات اقتصادی در شوروی ممکن نشد چرا چین در انجام اصلاحات موفق گردید و شوروی شکست خورد چرا دنگ شیائو پینگ در تحقق اهداف خود کامیاب شد اما گورباچف ناکام ماند چرا کنترل قیمت ها در اتحاد شوروی در دوران گورباچف ادامه یافت ولی به بن بست رسید.

به گزارش خبر، دکتر محمد رضا سعیدی، دانش آموخته تاریخ و مطالعات سیاسی و اسلامی، در یادداشت ارسالی به پایگاه خبری گزارش خبر با موضوع "تلاش برای نجات اقتصاد اتحاد شوروی" روایتی تاریخی از چگونگی و علل فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی است" آورده است:

کتاب تلاش برای نجات اقتصاد اتحاد شوروی روایتی تاریخی از چگونگی و علل فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی است. کریس میلر در این کتاب نشان میدهد که چرا انجام اصلاحات اقتصادی در شوروی ممکن نشد چرا چین در انجام اصلاحات موفق گردید و شوروی شکست خورد چرا دنگ شیائو پینگ در تحقق اهداف خود کامیاب شد اما گورباچف ناکام ماند چرا کنترل قیمت ها در اتحاد شوروی در دوران گورباچف ادامه یافت ولی به بن بست رسید و به سقوط اتحاد شوروی انجامید اما دولت چین با پرهیز از شوک درمانی و حرکت تدریجی به سوی اقتصاد بازار توانست از بروز بحران اقتصادی و سیاسی جلوگیری کند شکست تلاشهای گورباچف سقوط و تجزیه اتحاد شوروی و بروز رکود تورمی وحشتناک و طولانی در روسیه و دیگر جمهوری های سابق شوروی را در پی داشت در این کتاب در کنار بررسی فضای سیاسی شوروی در دهه ۱۹۸۰ مسئله کاهش بهره وری در صنایع دولتی و بحران کسر بودجه در فصول جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است که با توجه به مشکلات کنونی اقتصاد، ایران نکات ارزشمندی را برای پژوهشگران و تصمیم سازان کشور ارائه میدهد. ...

بخشی از کتاب

گئورگی شاه نظروف یکی از مشاوران ارشد میخائیل گورباچف در خاطرات خود می نویسد: بسیاری می پرسند پرسترویکا چه بود؟ و ما را به کجا رساند؟ پاسخ ساده است پرسترویکا تلاشی دیگر از سوی روسیه برای حرکت به سمت غرب بود» پس از فروپاشی پیمان ورشو اتحاد مجدد آلمان و کاهش زرادخانه های هسته ای ابرقدرتها به راحتی می توان فهمید که چرا شاه نظروف فکر می کرد که پرسترویکا نوید بخش عصر جدیدی از غربگرایی در روسیه است.

برخی از تأثیرگذارترین سزارهای کشور مانند پتر کبیر که توان نظامی او روسیه را به قدرتی بزرگ تبدیل کرد و الکساندر دوم که دهقانان روسیه را از بردگی آزاد کرد معتقد بودند که سیاست های آنها روسیه را غربی می کند گورباچف به عنوان دبیرکل حزب کمونیست مشتاقانه این ردا را به تن کرد و به طور علنی خود را با این پیشینیان مشهور مقایسه کرد و اعتبار غربگرایی خود را برجسته کرد.

با این وجود دلیلی وجود دارد که تردید داشت پرسترویکا تلاشی برای تقلید از غرب حداقل از نظر اقتصادی است مطمئناً روشنفران لیبرال شوروی به طور عمیق ایالات متحده و اروپای غربی را تحسین می کردند و آرزو داشتند که کشورشان بتواند اندیشه های گوناگون را بهتر تحمل کند به فرهنگ و مد دیگر کشورهای جهان نزدیکتر شود و در کل بیشتر شبیه غرب باشد.

تعداد انگشت شماری از این محققان و دانشگاهیان حتی خاطرات خود را به زبان انگلیسی منتشر کردند و این باور را در کشورهای غربی شکل دادند که پرسترویکا و گلاسنوست تلاشی برای تقلید از آنهاست اما روشنفران تنها بخشی از جامعه شوروی را تشکیل می دادند رهبران حزب کمونیست از پرسترویکا حمایت نکردند زیرا پرسترویکا را پروژه غربی سازی کشور می دانستند به هر حال ارتش سرخ چهل سال گذشته را صرف آماده سازی شوروی برای جنگ با غرب کرده بود و بسیاری از مقامات این کشور معتقد بودند که غربی سازی اتحاد جماهیر شوروی را با ناتوانی بین المللی و دودستگی داخلی مواجه می کند. کا گ ب برای جلوگیری از نفوذ غرب لایه های حفاظتی دقیقی ایجاد کرده بود بسیاری از رهبران ارشد حزب کمونیست نسبت به رقابت سیاسی به سبک غربی به طور عمیق بدبین بودند و همچنان استالین را یک رهبر بزرگ می دانستند ...